

DIPLOMAATTISTEN EDUSTUSTOJEN, KONSULIEDUSTUSTOJEN TAI KANSAINVÄLISISSÄ HALLITUSTENVÄLISISSÄ JÄRJESTÖISSÄ TOIMIVIEN EDUSTUSTOJEN TYÖNTEKIJÖIDEN PERHEENJÄSENTEN ANSIOTYÖSTÄ SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA UKRAINAN HALLITUKSEN VÄLILLÄ TEHTY SOPIMUS; ALLEKIRJOITUSVALTUUDET

Diplomaattisen edustuston ja konsuliedustuston henkilökunnan puolisoiden työskentely on mahdollista useissa maissa, mutta työllistymisen edellytyksenä on diplomaattistatuksesta ja immuniteetista luopuminen, ellei työnteon ehdoista tehdä erillistä sopimusta (perhe- ja puolisosopimus) hallitusten välillä. Perhe- ja puolisosopimuksilla sallitaan edustustojen henkilöstön perheenjäsenen työskentely vastaanottajavaltiossa ilman, että henkilö menettää diplomaattistatuksensa ja immuniteettinsa vastaanottajavaltion lainkäyttövallasta diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 4/1970) asettamissa rajoissa. Perhe- ja puolisosopimusten tekeminen on tehokas tapa edistää puolisoiden työllistymismahdollisuuksia asemamaassa ja tukea heidän työuraansa. Sopimuksissa säännellään tarkemmin työtä koskevia edellytyksiä, lupamenettelyä ja työtä tekevän perheenjäsenen asemaa. Perhe- ja puolisosopimuksilla ei vaikuteta esimerkiksi yleisiin ammattiin mahdollisesti liittyviin pätevyysvaatimuksiin.

Ulkoministeriö on neuvotellut 2000-luvulla lukuisia uusia perhe- ja puolisosopimuksia. Suomen ja Ukrainan väliset neuvottelut saatiin päätökseen kesällä 2021. Sopimuksen neuvottelusta vastasi ulkoministeriön EU- ja valtiosopimusoikeuden yksikkö, ja neuvottelut käytiin Suomen Kiovan suurlähetystön välityksellä. Ukrainan kanssa tehty sopimus noudattaa pääpiirteissään aiempia Suomen tekemiä perhe- ja puolisosopimuksia.

Suomella on tällä hetkellä voimassa kahdenväliset perhe- ja puolisosopimukset Kanadan (SopS 12/1989), Iso-Britannian (SopS 24/1990), Yhdysvaltojen (SopS 13/1996), Unkarin (Sops 20/2003), Chilen (SopS 85/2005), Serbian (SopS 30/2016 ja 31/2016), Vietnamin (SopS 34/2016 ja 35/2016), Israelin (SopS 40/2016 ja 41/2016), Argentiinan (SopS 56/2016 ja 57/2016), Etelä-Afrikan (SopS 2/2018 ja 3/2018), Kolumbian (SopS 8/2019 ja 9/2019), Perun (SopS 10/2019 ja 11/2019), Intian (SopS 13/2019 ja 14/2019) ja Brasilian (SopS 16/2019 ja 17/2019) kanssa. Lisäksi Suomi on allekirjoittanut kahdenvälisen perhe- ja puolisosopimuksen Namibian kanssa.

Ukrainan kanssa neuvottelusta luonnoksesta perhe- ja puolisosopimukseksi pyydettiin lausunnot sisäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä ja Maahanmuuttovirastolta. Sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja Maahanmuuttovirasto totesivat lausunnoissaan, ettei niillä ole huomautettavaa sopimusluonnoksen sisältöön. Sopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, joten sen hyväksyminen tulee edellyttämään eduskunnan suostumusta.

Tarkoituksena on, että Suomen ja Ukrainan välillä allekirjoitettaisiin sopimus niiden diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä. Alustavasti on suunniteltu, että sopimus allekirjoitettaisiin Ukrainan ulkoministerin vieraillessa Suomessa tammikuussa 2022.

Tämän johdosta esitetään, että Tasavallan Presidentti valtuuttaisi ulkoministeri Pekka Haaviston tai hänen estyneenä ollessaan osastopäällikkö Marja Liivalan allekirjoittamaan Suomen puolesta sopimuksen diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä

järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Ukrainan hallituksen välillä.